

27 listopada 2024 roku w Sali „Niebo Polskie” w Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku odbyła się uroczystość z okazji 30-lecia powstania Stowarzyszenia Rodzina Ponarska. Wydarzenie zgromadziło licznych gości, w tym przedstawicieli władz, instytucji kultury, organizacji patriotycznych, służb mundurowych, duchowieństwa, przyjaciół i członków stowarzyszenia.

Uroczystość rozpoczęła się od odśpiewania Hymnu państwowego, po którym głos zabrala Mieczysława Cierpiół, prowadząca wydarzenie. Podziękowała zebranych za przybycie, a następnie poprosiła dr Marię Wieloch - prezes Stowarzyszenia Rodzina Ponarska, o rozpoczęcie uroczystości i powitanie zaproszonych gości, wśród których znaleźli się m.in.:

- Emil Rojek - Wicewojewoda Pomorski,
- Andrzej Kowalczyk – Pełnomocnik Marszałka Woj. Pomorskiego Mieczysława Struka
- dr Marek Szymaniak - Dyrektor Oddziału gdańskiego Instytutu Pamięci Narodowej,
- Teresa Zachara - przedstawicielka Departamentu Dziedzictwa Kulturowego za granicą i Miejsc Pamięci, w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Przedstawiciele konsulatów, instytucji kultury, stowarzyszeń kombatanckich, organizacji patriotycznych, służb mundurowych, osoby duchowne, przedstawiciele Związku Harcerstwa Polskiego i organizacji kresowych.
- Pani prezes, szczególnie serdecznie powitała wszystkim członków i sympatyków Stowarzyszenia Rodzina Ponarska, w tym dwóch synów śp. Heleny Pasierbskiej, założycielki Stowarzyszenia w tak ważnym dla nas dniu.

Następnie głos zabrali: Dyrektor Gdańskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej dr Marek Szymaniak oraz Wicewojewoda Pomorski pan Emil Rojek.

Jednym z ważniejszych punktów programu była ceremonia wręczenia medali pamiątkowych z okazji 30-lecia działalności Stowarzyszenia. Medale otrzymały zarówno osoby wspierające Stowarzyszenie, jak i jego członkowie. Wśród odznaczonych znaleźli się:

- płk. **Andrzej Adamczyk** – płk. Związku Piłsudczyków, prezes oddz. Gdańsk
- **Jan Ambroziak** – MKiDN, Naczelnik Wydz. ds. Miejsc Pamięci Narodowej za Granicą
- dr **Andrzej Chodacki** – lekarz, poeta, pisarz, muzyk
- **Anna Dunajska** – Centrum Weterana i Edukacji Patriotycznej UM
- Ojciec **Marek Kiedrowicz** – przyszły Kapelan Wojskowy
- dr hab. **Grzegorz Piotr Kołodziej** – prac. Naukowy UG, aktor
- **Andrzej Kowalczyk** – Pełnomocnik Marszałka, Urząd Marsz.
- **Maciej Kukla** – Kier. Ref. Organiz.-Protok. Urząd Miejski
- hm. **Artur Lemański** – Chorągiew Gdańska ZHP
- dr hab. **Piotr Niwiński**, prof. Uniw. Gd i IPN oddz. Gdańsk
- **Irmína Szmałec** – była wieloletnia Konsul R.P. na Litwie
- dr **Marek Szymaniak** – Dyrektor Gdańskiego oddziału IPN
- gen. **Stanisław Władysław Śliwa** – Generał Związku Piłsudczyków
- **Hanna Śliwa-Wieleśiuk** – prezes Gdańskiej Rodziny Katyńskiej
- **Tamara von Wiecka-Olszewska** – Urząd Marszałkowski w Gdańsku.

Medalami okolicznościowymi zostali odznaczeni następujący Członkowie Stowarzyszenia Rodzina Ponarska:

Krzysztof i Mieczysław Antonowiczowie, Anna Bach, Andrzej Calka, Joanna Janusiak.

Po ceremonii wręczenia medali, odznaczeni zostali zaproszeni do wspólnego pamiątkowego zdjęcia.

Następnie Maria Wieloch odebrała z rąk Andrzeja Kolwalczyśa Pełnomocnika Marszałka Pana Mieczysława Struka - Medal *De Nihilo Nihil Fit* (łac. Z niczego nic nie powstaje) oraz piękną grafikę Starego Miasta i kwiaty. Natomiast Prezes Okręgu Gdańsk Związku Piłsudczyków RP – płk. Zw. Andrzej Adamczyk wręczył Medal Związku Piłsudczyków RP wydany z okazji 35-lecia powstania tego Związku. Prezes Gdańskiej Rodziny Katyńskiej – Hanna Śliwa-Wielesiuk wręczyła okolicznościowe gratulacje dla Stowarzyszenia. Cenny upominek w postaci najnowszej książki poświęconej ks. Jerzemu Popiełuszcze oraz wieczne pióro wręczył Pani Marii Wieloch Dyrektor Gdańskiego Oddziału IPN – dr Marek Szymaniak.

W następnym punkcie uroczystości, Pani Maria Wieloch przedstawiła **30-letnią historię Stowarzyszenia Rodzina Ponarska**, omawiając jego działalność na rzecz upamiętnienia ofiar Zbrodni Ponarskiej. W ramach uroczystości, zaprezentowano również Apel, który stanowił symboliczne podsumowanie pracy Stowarzyszenia na przestrzeni trzech dekad i życzenia dalszej współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Po prezentacji Pani Prezes, głos zabrał dr hab. Grzegorz Piotr Kołodziej, który odczytał trzy wiersze ponarskie, w tym jeden poświęcony śp. Helenie Pasierbskiej, założycielce Stowarzyszenia i jego pierwszej prezesce. Recytacja wierszy była momentem refleksji i hołdu dla osób, które przyczyniły się do powstania i rozwoju Stowarzyszenia.

Po części artystycznej, rozpoczęły się prelekcje naukowe. Pierwszy wykład wygłosił ksiądz infułat Daniel Nowak, prezes Stowarzyszenia Rodzina Piaśnicka. Temat wystąpienia: **"Przed Ponarami była Piaśnica. Zbrodnia Piaśnicka 1939"**. W ciekawy sposób ks. Daniel przedstawił nam Zbrodnię Piaśnicką jako martyrologię Narodu Polskiego, podczas II WŚ - nasi rodacy oddali swoje życie za ideały wolnościowe i duchowe analogicznie jak w Ponarach.

Kolejny referat, zatytułowany **„Zbrodnia Ponarska 1941-1944”**, wygłosił dr hab. Piotr Niwiński, profesor Uniwersytetu Gdańskiego i pracownik gdańskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej. Zwrócił uwagę na bezwzględną, taktyczną i metodyczną likwidację w Ponarach polskiej inteligencji. Ludzie o niekwestionowanym autorytecie i moralności elita naszego kraju została bezwzględnie wymordowana. Podobnie jak Ks. Nowak wykładowca zadał trudne pytanie: co pomordowani chcą nam powiedzieć poprzez tak bezwzględne doświadczenie śmierci i czy może z tego zła wyniknąć jakieś dobro?

Jako ostatni z prelegentów, głos zabrał pan Przemysław Namsólek – pracownik Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku, a ponadto wiceprezes Stowarzyszenia Rodzina Ponarska, który wygłosił prelekcję zatytułowaną: ***Materiały dotyczące ofiar zbrodni ponarskiej znajdujące się w Litewskim Centralnym Archiwum Państwowym w Wilnie***. W bardzo dostępny sposób przybliżył nam kilkanaście dotychczas nieznanych życiorysów polskiej elity zamordowanej w Ponarach.

Na zakończenie oficjalnej części uroczystości, zebrani goście mieli okazję zapoznać się z dwiema wystawami. Pierwsza, przygotowana przez Przemysława Namsółka z gdańskiego Oddziału IPN, poświęcona była ofiarom Zbrodni Ponarskiej. Druga wystawa, prezentująca prace plastyczne polskiej młodzieży gimnazjalnej z Litwy biorącej udział w kolejnych trzech latach w Konkursie Ponarskim. Prace powstały po zapoznaniu się z literaturą dotyczącą tej zbrodni.

Liczenie zebrani członkowie Stowarzyszenia Rodzina Ponarska serdecznie podziękowali Pani Prezes Marii Wieloch za wieloletnią służbę i reprezentowanie nas na wielu uroczystościach patriotycznych, odśpiewaliśmy wraz z gośćmi STO LAT i wręczyliśmy kosz słodczy i witamin.

Uroczystość zakończyła się zaproszeniem do rozmów kularowych oraz podziękowaniami dla wszystkich uczestników i prelegentów. Stowarzyszenie Rodzina Ponarska zaprasza także na coroczne uroczystości, które odbędą się w maju pod Pomnikiem Ponarskim na Cmentarzu Łostowickim w Gdańsku.

Wydarzenie w Gdańsku było niezapomnianym momentem upamiętnienia ofiar Zbrodni Ponarskiej oraz podsumowaniem 30-letniej działalności Stowarzyszenia, które podejmuje ciągle działania mające na celu zachowanie pamięci o tej tragicznej części naszej historii. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe upominki i broszury wydawane rokrocznie przez Stowarzyszenie Rodzina Ponarska.